

eerst wat zwaar
deling te moeten
langzamerhand is
ogelijk dat Ds H.
op het oog heb
reeds uitgebreide
tevreidenheid een
et kwam van een
assicus, maar uit
kennen, méér aan
hebben, dan aan
e of wijzer ma-
riolen-notatie ook
dat hij zoo pas

Wat er ten derde en ten vierde en nog meer
vervolgens door Ds H. aan zijn psalmnoten moet
geschaafd en gepolijst worden?
Van de gesyncopeerde gedeelten hebben wij ge-
noeg hier een en ander aan de hand gedaan,
maar ook niet minder moet hij weer disputabel
gaan stellen bij zichzelf en in bedenking nemen,
zangwijzen als 24, 33, 38 om maar niet meerdere
te noemen en ze vergelijken met de authentieke
noteringen en met de manieren waarop ze door
16e eeuwse musici werden becomponoerd voor
meerstemmig gebruik.

Geschiedt dit alles in overleg ook met anderen,
dan komen vanzelf tevens wel betere inzichten
over tempi en uitvoeringspraktijken, dan tot nog
toe door Ds H. voorgestaan werden en mitsdien
andere criteria voor gemeenzang en orgelbe-
geleiding.

Of dan ten slotte zijn herdruk nog eens een
nieuw psalmgezang mogelijk zal maken — onze
mening hierover zij Ds H. duidelijk, in wat na
dit besluit op zijn „Het Boek der Psalmen” nog
komt in een paar volgende artikelen ons inmiddels
in de pen gegeven door een gedeelte uit zijn ar-
tikel in „De Reformatie” van 5 Febr. 1937.

1) Maar intusschen is toch maar de sensatie er, waaronder
geedeloovigen zoo gemakkelijk komen, die, als ze dergelijke
transcripties onder den naam van Ds H. hooren, opgewonden
naar de pen grijpen, zoals Dr Gunning in „Pniel”, en opge-
toegen schrijven, wat dankbaar weer door Ds H. onder de
„Persstemmen” over zijn Psalmen in de A.V.R.O.-bode wordt
doorgegeven, en dat Jan-Publick slijkt als zoete koek:

„Deze nieuwe psalmberijming is een even groot, zoo niet
nog grooter evenement. Wie haar om 10 uur 's morgens bij
de Morgenwijding van de A.V.R.O. hoort zingen, heeft een
gevoel of hij in een andere wereld verkeert. Zóó zongen
onze vaders, zóó zongen de tijdgenooten van hen, die deze
wonderse melodien schiepen.”

En dat nu is één van de cardinale punten, wáárom wij niet
houd genoeg kunnen optreden tegen Ds H.'s reparaties aan
melodien, wier deugden hij weliswaar hemelhoog verheft,
maar wier wezen hij desmetten heel erg naar beneden haalt.
En evenzeer is dat het, wat ons zoo tegen de borst stuit in
alles wat muziekpers heet, dat deze niet met kracht en klem,
in naam van historie en traditie, van wetenschap en vakkenis
opkomt, tegen een dergelijke metamorfose van ernst in luim;
dat zij met lieve glimlachjes en minzame gebaartjes dat alle-
maal nog dóórlaat, aanbeveelt en als opperste uiting van her-
schepping en openbaring uitbarst.

Want als zóó onze vaders, zóó de tijdgenooten van Bour-
geois en Maître Pierre gezongen hebben Psalm 114, 141, 13
en de andere die Ds H. eveneens vervormde; als dat het lenige
tempo, het soepele rythme is geweest, waarin psalmvers na
psalmvers werd afgehuipeld, dan weten wij geen raad meer
met de kunstige contrapuncten, die een Goudimel, een de la
Jeune, een Marschall, een Sweelinck en nog velen meer, be-
dachten tegen de in breede noten gezette cantus firmi hummer
gemeente-koralen. Dan weten wij niet, wat voor „andere
wereld” dat is geweest, en wat voor „wonderse” dingen daarin
met onze psalmwijzen zijn uitgehaald!

Wat een geluk, dat wij contra de A.V.R.O. en zijn
indrukken-weergevende Luisteraars als Dr Gunning
mogen zeggen:

„Neen niet zóó, maar zóó zongen onze vaders,
zóó zongen de tijdgenooten van hen, die deze wonderse
melodien schiepen, zóó speelden onze hervormde
orgelisten het luisterend kerkvolk de psalmen voor!!

En dat wij dit „zóó” mógen, kunnen aantoonen,
eveneens voor den microfoon, niet aan den leiband van
wien ook van vandaag, maar nog aan de hand van
corpheën uit het verleden, en wel van niemand minder
dan Jan Pz. Sweelinck, Hendrick Speuy, Anthonie van
Noordt — het is alles niet bij geval!

En vandaar dat wij met opzet dit keer onze gewone
Maandagsche Orgelbespeeling voor de Ned. Chr. Radio-
Ver. (die van 15 Maart, a.s. Maandagmiddag precies
half één) als een pracht-gelegenheid aangrepen, om
Sweelinck, Speuy, van Noordt nog eens te laten spelen
in het tempo en rythme, waaronder zoo menigeen in
hun dagen, rust en verkwikking vond, zoals die ééne
(Ds Uytendogaert) van wien we de „memorie” nog
hebben:

„Onder degenen die de muziek beminnen, ben ik een
en vinde mij altemet des avonds in de Kerk om den
meester een psalm te hooren spelen, onder 't spel stil-
kens in mij zelve den Heer zingende, en mijn be-
dreefden geest in God tot zijn lof vermakende.”

Wie de „Omroepgids” der N. C. R. V. van 13 Maart
in handen heeft of krijgt, moet maar eens lezen, hoe
we aan die oud-collega's, medewerkers, komen en vooral
Maandag naar hen luisteren, liefst met een psalmboek
vóór zich, waarin nog de ouderwetse heele en halve
noten, zonder en met staarten, voorkomen — „eerbiedig
luisteren” naar de normen uit hun tijd” (zie Ds H. op
bl. 180 van „De Reformatie” der vorige week 2e alinea,
46e regell) zoals die golden voor Orgelspelers en
Psalmzangers, voor de Kunst en voor het Volk!

J. Z.

Niet zóó, maar zóó zongen onze Vaders...
JAN ZWART Maandagmiddag 12.30 uur voor
de N.C.R.V. aan het orgel. (Zie hierboven.)

„Erger dan vóór Assen”?

Ds W. Bouwman schrijft in „Leidsche Kb.”:

Niet alsof onze Kerken metterdaad reeds ernstig
bedreigd zouden worden, dat leeringen, in strijd met
onze Belijdenis, binnensluipen. Wij meenen, dat men
te dien opzichte zich werkelijk nog niet zoo ongerust
behoeft te maken. 't Is goed, dat men de wacht bij
het beginsel betreft en waakt voor de zuiverheid der
belijdenis naar de Schriften.

Maar men kan ook door noodeloos en ondoelmatig
alarm heel wat schade aanrichten. Doch het loopt
met de polemiek thans niet goed. Het is overbodig,
hier nadere aanwijzing te geven. Ons blad heeft zich
met de in discussie zijnde geschillen weinig ingelaten.
Ze raken trouwens meerendeels punten, die zoozeer
behooren tot de subtiële onderscheidingen op wijs-
geerig, zielkundig en wetenschappelijk theologisch
gebied, dat de behandeling daarvan in de bladen, die
voor het volk in 't algemeen bestemd zijn, niet thuis
hoort.

Ons standpunt is bekend. Ook naar onze meening
klaagt Prof. Hepp in bond met Prof. Kuyper zijn col-
lega's ten onrechte aan. Maar de aanklacht zelf is
ernstig. Daarom móet er op ingegaan worden; mocht
ze worden ingetrokken, in 't openbaar, dan zullen we
met 't grootste genoegen dadelijk de bespreking stop
zetten. Eerder niet. Want we laten wat we hebben niet
zoo maar uiteen slaan.

Niet ingedrongen.

„Pro Ecclesia” (Ds D. Zemel) oordeelt over Prof.
Hepps tweede brochure:

Wanneer we nu de slotsom gaan opmaken, behoeft
deze niet twijfelachtig te zijn. De aanklacht van Prof.
Hepp mist allen grond. Doorlopend toont hij niet
geremd te hebben met het spraakgebruik dergenen,
die hij bestrijdt. Hij verzuimde in te dringen in hun
terminologie. Ja, hij liet waardeloos liggen uitspraken,
die duidelijk toonen, dat zij allerminst leeren de
grootte ketterijen hun toegedicht.

Als wij Prof. Hepp met brochures bestookten, die
even weinig rekenden met de bedoeling van zijn termen,
dan zou het hem slecht vergaan (zie elders in dit
nummer).

Nogmaals: het Ned. Chr. Persbureau.

In „De Bazuin” van J. I. Donderdag schreef ik:

Het N.C.P. heeft bij nieuwsbulletin van 8 Maart J.I.
zich er over beklagd, dat „De Reformatie” het in-
gezonden stuk van den Heer W. C. F. Scheps had
geplaatst. „De Bazuin” (Prof. K. Dijk) had het ook
gedaan; over dat blad zwijgt het nieuwsbulletin.
Overigens was reeds uit den aanhef van het artikel
van den Heer Scheps duidelijk, dat hij het had toe-
gezonden aan de bladen, die het artikel der predikan-
ten van Assen hadden geplaatst; daartoe behoorden
ook „De Heraut” en het „Calv. Weekblad”. In deze
organen troffen we evenwel het stuk van den Heer
Scheps niet aan.

Wij voor ons willen evenwel Dr H. W. v. d. Vaart
Smit wel „afvallen”. En dan nu ook maar ronduit.
Een door dit Bureau gezonden aanval op den persoon
van den Heer Scheps laten we rusten: want aan
persoonsbeoordeling hebben we niets. Wel aan
beoordeling van zaken. En die zaken zijn niet in
orde bij het Bureau van Dr H. W. v. d. Vaart Smit.
Dat blijkt uit het volgende.

Reeds eerder klaagden we er over, dat „De Banier”
onder vele domheden ook deze had begaan, dat Prof.
Waterink werd aansprakelijk gesteld voor de door
Prof. Hepp bestreden gevoelens inzake de ziel (wat
wel voor een deel waar was, zie wat Ds Spier
schrijft in „De Reformatie” van deze week, maar
toch in zoverre onjuist, als Prof. Hepp dezen profes-
sor aan de Vrije Universiteit had buiten beschouwing
gelaten). Toen nu Dr v. d. Vaart Smit het stuk van
Ds Kerstens krant doorgaf, was de naam van
Prof. Waterink weggeknipt. Die naam werd
verzwegen, hoewel óók Prof. Waterink loochent de
substantialiteit, het voortbestaan, en de onsterfelijk-
heid der ziel. Wel werd mijn naam genoemd, hoewel
ik nog nooit over de zaak gesproken had, of geschre-
ven. En tevens moest de naam van Prof. Kuyper
dienst doen als bevestiging van de juistheid van des
heeren Kerstens dwaze klachten.

Over dat wegnippen van den naam Wa-
terink door het Persbureau nu klaagde ik om te
bewijzen, dat het bureau van Dr v. d. V. S. allerminst
onpartijdig is, en zelf aansprakelijk voor het voort-
woekeren van de leugen in de pers.

Nu krijg ik hedenmorgen een brief van Dr v. d.
V. S., gedateerd 6 Maart 1937, waarin volgend ver-
weer voorkomt:

„Ik zou natuurlijk geen editio castigata (d.w.z.
een bericht, waarin de naam Waterink was weg-
geknipt, K.S.) hebben doorgegeven, indien niet „De
Banier” zelve in eigen blad ook deze
castigeering had aangebracht. Eerst
nadat ik hiervan zekerheid gekregen had, heb ik
de verknipping (weghaling van Prof. Waterinks
naam) toegelaten.”

Tot zoover Dr H. W. v. d. Vaart Smit.
Onze lezers mogen nu verder zelf oordeelen.

In „De Banier” van 10 Febr. stond het eerste
dwaze en onwetenschappelijke stuk, mét den naam
Waterink er in. In „De Banier” van 11 Febr. het
teekende. In „De Banier” van 13 Febr. stond, dat
enkele woorden werden teruggenomen, maar dat men
de rest handhaafde „ten volle”. Toen werd dus ten
volle gehandhaafd, o.m. dat Prof. Waterink „de
baanbreker is van de nieuwe strooming, die de ziel

in haar verhouding tot tijdelijk leven en eeuwigheid
geheel anders wenschte te beschouwen dan de Chris-
telijke kerk van alle eeuwen zulks deed. Al deze
godvruchtige vaders, alle groote Christelijke denkers
hebben zich vergist, — bij Prof. Waterink te Amster-
dam begint de victorie van het licht der zuivere
waarheid over het wezen der ziel. Heusch, die preten-
tie voert men...”

Het fraais van den Heer Kersten (behalve dan
inzake Prof. Waterink) is door Dr W. A. van
Es als bericht van het N.C.P. doorgegeven in zijn
„Geref. Kbl.” van 20 Februari. Het moet dus
enkele dagen vóór 20 Februari zijn aange-
komen in Leeuwarden (de naam Waterink was weg-
geknipt, door het Persbureau; Schilder had het ge-
daan, hoewel hij er helemaal buiten staat; Dr v. Es
gaf dit „nieuws” verder).

Het bijzondere is nu, dat eerst in het num-
mer van „De Banier” van 27 Februari
wordt beweerd, dat Prof. Waterink er buiten staat.
Dat is nu weliswaar (zie artikel Ds Spier) de zóó-
veelste domheid, maar daarover gaat het thans niet.
Dr v. d. Vaart Smit beweert, dat hij in een vóór
20 Februari door zijn bureau verzonden bulletin
al een wegnipping (naam-Waterink) heeft „toe-
gelaten”, (nog wel op verzoek van „De
Banier”, gelijk Dr v. d. V. S. reeds eerder aan den
heer H. Algra schreef), nadat hij er zekerheid van
„had” gekregen, dat „De Banier” zelf dit „had”
gedaan... in het nummer van 27 Februari.

Ik herhaal aan Dr v. d. V. S., dat ik niets terug-
neem van mijn klacht over zijn partijdigheid. Dr v. d.
V. S. moet nu zelf maar weten, welke lieden hij
helpen wil, en welke leugens (die hem als zodanig
wel bekend zijn), hij doorgeven wil. Gelijk Dr W. A.
van Es ook maar weten moet, wat hij doorgeeft.

Wij voor ons hebben voor de manieren van
Ds Kersten en zijn helpers geen zweem van respect.
Als Ds Spier een zeer correct stuk aan Ds Kerstens
blad toezendt, waarin de juiste toedracht wordt uit-
eengezet (we heeten toch christenen), dan wordt dit
stuk geweigerd. En als de Heer Scheps te fatsoenlijk
is, om als doorgeefbureau van Kerstens leugens te
dienen, dan krijgt hij een bericht, dat men van zijn
berichtendienst, waarbij men zich eerst eigener be-
weging had aangesloten, geen gebruik meer maken
wil.

En intusschen wordt de naam des Heeren HEEREN
aangeropen. Het is een onzedelijke boel. Niets anders.

Tot zoover „De Bazuin”. In antwoord aan Dr v. d.
V. S. geef ik hier dit stuk verder.

Kapot maken.

Dr H. Kaajan schrijft in „Utr. Kerkbode”:

Niet minder wordt gewenscht, dat deze 8 deputa-
ten, althans naar buiten, zullen zwijgen totdat ze
met hun rapport zullen gereed zijn. Dit is een zeer
billijke wensch en tot dusver ook onder ons re-
gel. De 8 deputaten zwijgen nu in 't publiek.

Meent één hunner, dat bepaalde, vooraanstaande
personen in onze Gereformeerde Kerken een verder-
felijke leer verkondigen, dan wende hij zich tot hen
persoonlijk en indien zij naar hem niet hooren,
dan diene hij een aanklacht tegen hen bij hun kerke-
raden in.

Op mijn vraag op de Synode te Amsterdam, of nu
de leertucht drie jaar werd opgeschort, werd
nadrukkelijk geantwoord: „Natuurlijk niet”.
Trouwens dat wist ik ook wel, maar ik wilde het met
nadruk hooren uitspreken.

Maar zooals het nu gaat, loopt het vast en zeker
mis. Eén onzer eerste mannen in de kerken schreef
mij nog pas: „Zoo maakt men den boel onder ons
kapot!”

De Kersten-groep werpt al weer met modder naar
onze Kerken.

Er komt onrust allerwegen in de Gemeenten en
onder onze mensen. Sommigen worden twijfelmoe-
dig.

Ja, men maakt den boel onder ons kapot. Waar-
om volgt men niet den door de Synode uitgestippel-
den weg?

Daarop kunnen wij Gods zegen inwachten.

Te hard alarm blazen.

Amandi merkt in „Westl. Kb.” op:

Hier echter heft ge ook polemiek, maar die door
het niet noemen van de bestredenen, natuurlijk onbe-
doeld, anderen verdacht maakt.

Voorbeeld daarvan is reeds „De Banier”.

De beschuldigingen, die dit blad over de Gerefor-
meerde Kerken uitgiet en over de schrikkelijke kette-
rijen, die daar voortwoekeren, worden bijzonder ge-
richt tot en op de verantwoording gesteld van Prof.
Dr Schilder.

En toevallig heeft Prof. Hepp het juist niet tegen
Prof. Schilder, maar o.m. tegen twee Professoren
van de Vrije Universiteit.

Nu trekken we ons dat van „De Banier” niet zoo
erg aan.

Wie de schrijver is van dat artikel, waarin „het
heidendom onze Kerken zou binnengetrokken zijn”,
weten we niet, 't Is echter onder redactie van Ds
Kersten. Deze is dus zijdelings verantwoordelijk. Is
hij zelf de schrijver, dan rechtstreeks.

Ds Kersten, die in dat De toch gekkend wil wor-
den onder de theologen.

Weet hij nu werkelijk niet beter, dan hij schrijft,
dan kunt ge alleen medelijden hebben met zijn ge-
brek aan de eenvoudigste theologische ontwikkeling.
Weet hij werkelijk beter en schrijft hij, of laat hij
dan toch zoo schrijven, dan kunt ge alleen afschuw
hebben van zoo diepe morele inzinking.

Persoonlijk geloof ik er niet veel van, dat dit schrij-
ven van Prof. Hepp en het schrijven dergenen tegen
wie hij het heeft, op zulk een ontzettend ontwrichten
toestand wijst in ons Kerkelijk leven.

„k Geloof, dan ten opzichte van onze Kerken „De
Heraut” veel te hard alarm blaast. Natuurlijk werkt